

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr., și timbru d. 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuza. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la Tipografia „societate” pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cărian, Ploesti

Abonament lunar pentru Maiu st. vechiu

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Umilirea clerului.

Noul cabinet maghiar ține să dovedească, pe toată linia, că în politica față de naționalități merge pe urmele lui Bánffy. Mai mult! El continuă întreaga operă destructivă începută de machiavehicul Sécuiu, Bánffy.

Nu numai, că menține secția cabinetului negru, nu numai că cultivă și mai departe spionajul cel mai infam, ci mai și inventează noue măsuri de terorizare și noue forme de umilire pe seama noastră.

Relevăm acum numai una: împărțirea ajutorului de stat preoților române.

Și până aci împărțirea acestui ajutor a fost din cale afară jignitoare pentru demnitatea clerului românesc. Dar ceea ce pretinde noul guvern, dela preoții »ajutorati« este culmea nemerniciei.

Li-se cere preoților împărțirea de acest »dar« danaic, ca să prezenteze cuitanță scrisă ungurească, și vidimată de protopretorul cercului sau de primarul orașului.

De altă parte li-se anunță, că »ajutorul« problematic, li-s'a dat din partea guvernului la recomandarea cutărui fișpan, ca răsplătă pentru »ținuta patriotică«. Altoră li-se cere ca pe viitor să se dovedească vrednicie de părtinirea statului printr-o »atitudine patriotică și prin împlinirea conștiențioasă a datoriunilor sale patriotice față cu statul maghiar.

Totodată li-se vestește preoților, pe cale confidențială, că nu e permis episcopului lor să le detragă nimic din ajutor, ci e dator să li-l administreze întreg!

Era adecă obicei, că la acest prilej preoții își plăteau din ajutor unele taxe ce dătoresc la fondurile diecesane.

Acum guvernul, li-se face un fel de procaror nechemat față cu superioritatea bisericească, și într'un mod nedemn pretinde a-i apără față cu episcopul lor.

Măsura aceasta întrece toate volnicile de până acum ale guvernelor maghiare față cu clerul românesc.

Prin ea guvernul umilește la picioarele solgăbirilor pe preoți, îi clasează în »patrioți« și »nepatrioți«, punând pe cei dintâi în poziția unor renegați, cari își vând caracterul lor pe bani, — și, ce e mai mult, — îi provoacă la neîncredere față cu arhieriei sei.

De altă parte, această măsură constituie un manifest vot de neîncredere față cu capii dieceselor românești.

Guvernul pune pe fiecare episcop român sub controlul cutărui tras-impins de solgăbiru, care e chemat să judece în locul arhieriei, dacă cutare preot merită ori ba, ajutorul ce »i-s'a acordat. În casuri anumite acest solgăbiru ar pute să deneghe vidimarea chitanței, și atunci episcopul — ar urma — să nu-i dea »ajutorul«.

Ori-cât de blânzi și de săraci ar fi, preoții nostri au tresărit în fața noiei umiliri. Ei resping cu indignare »ajutorul« oferit pe prețul demnității lor personale, pe prețul prestigiului bisericeii, căreia slujesc cu credință.

Episcopii, de altă parte au luat poziție față cu noiele pretensiuni ale ministrului. În arhierieasa Blajului »ajutorul« încă nici nu s'a ridicat dela cassa statului. Metropolitul Mihályi s'a dus la Pesta, ca să facă remonstrațiune cuvenită. Episcopul Lugojului și al Orăzet

e în așteptare rezervată. Singur episcopul Gherlei, cunoscutul Szabó, a primit să facă și această umilire, fără un singur cuvânt de protest.

De aceea Unirea din Blaj reprobă cu cuvinte energice pasul unilateral al episcopului dela Gherla, făcut fără contelegere cu ceilalți arhieriei.

E o ferebere și o nedumerire generală în tot clerul metropoliei gr-catoalice române. Cu deosebire în arhierieasă cheștiunea a alarmat toate cercurile. Sinoadele protopopești din diferite părți iau poziție contra acestor măsuri excepționale și strigă după sinod arhieriecesan.

Cheștiunea e excepțional de gravă. Cu ea se complică încă cheștiunea autonomiei și a congruiei. Mișcarea spontană a clerului însă ne arată, că situația nu mai e de suferit. Forurile competente trebuie să țină seamă de ea, și să convoace sinod, ori un congres mist, pentru a se consulta ce e de făcut.

Guvernul, se vede vrea să înscozene o rebeliune a preoților contra arhieriei și bisericeii.

Dar scopul nu »i-l va ajunge. Din contra, sperăm că preoții, alătura cu arhieriei vor sări, unul ca unul, pentru apărarea propriei sale demnități.

Sibiu, 8 Maiu n.

La Budapesta. Măne, Marti, sosește la Budapesta prim-ministrul austriac, contele Thun, și ministrul de finanțe al Austriei Kaizl, pentru a începe tratativele noue cu colegii lor maghiari în chestia pactului vamal și comercial. În decursul săptămânii acesteia va sosi la Budapesta și ministrul comundexterne, contele Goluchowski, cu întregul său stat-major diplomatic, unde va sta mai multe zile, pentru a fi în apropierea Monarhului, care se află la Gödöllő.

Natural că »patrioții« sunt veseli, văzând că acum capitula lor a ajuns punct de gravitație politică.

PARAGRAFUL AMVONULUI. Mercuri vine în disenție în casa magnaților legea de spre judecătoria Curiei în chestii electorale. Episcopatul catolic este hotărât a duce luptă energică în contra paragrafului amvonului, care pedepsește politisarea în biserice. Lupta va fi condusă de șeful partidului popular, contele Zichy Nándor și de tinerele episcop catolic al Ardealului, contele Majláth. Astăzi, Luni, primatele catolic, Vaszary, a avut audiență la Monarhul, căruia »i-a tilmăicit nedumeririle episcopatului catolic față de acest paragraf rusinător.

Egalizare. Cercurile guvernamentale se ocupă serios cu eventuala intrare a naționalităților, special a Românilor în parlamentul maghiar; și pentru a fi paralizate cele treizeci de voturi de cari, — zice guvernul, — vor dispune Români, se lucrează tocmai acum la o lege referitoare la noua arundare a cercurilor electorale. Esența e, ca orașele mari ungurești să trimită cu treizeci și cinci de deputați mai mulți la dieta maghiară. Va se zică se înmulțesc cercurile sigure maghiare, ear' ale naționalităților probabil vor fi reduse.

Așa pretinde, de bună-seamă principiul: lege, drept și dreplate!

Cheștiua limbilor în Austria. Ministrul austriac de finanțe Kaizl a declarat în clubul Cehilor-tineri, că legea despre regularizarea raporturilor de limbă în Boemia va fi eduată negreșit și va fi promulgată pe basă »-ului 14 din constituție. Ministrul a spus, că este dorțut unu factor mai înalt, de a se suplii ordonanțele ministeriale referitoare la folosirea limbilor, cu o lege durabilă. Se zice că Cehii nu se vor opune legii, a cărei publicare acum nu va mai întârzi, ci se vor mărșini numai la accentuarea punctului lor de vedere, că cheștiua nu aparține reichsrath-ului, ci dietelor provinciale.

Goldiș, — agent al Ungurilor!

Sub titlul: »Goldiș și Pituk« cetim în nr. 80 al Tribunei Poporului din 1897 încă următoarele:

„A doua dovadă că este agent trebuie a se considera insistența vicarului Goldiș de a se cere în sinod și a »i-se da în copie protestul prin care este atacată alegerea sa.

»De sigur el vrea să publice acest protest, ori cel puțin să-l arete lui Bánffy, care îi va socoti ca merit văzându-l atacat de ultraiștii din Oradea, de Români cari au subscris protestul și cari, între altele, »i-au învinuit și pentru atitudinea sa în privința proiectelor de legi bisericești, acum sancționate.

»Vrea să se arete ca persecutat și căzut victimă, pentru-că a intrat în vederile politice bánffiste.

»E o scârboasă insinuaie la mijloc!

»Dar mai e și insolență.

»Cum adecă? Pentru-că bărbați ca Mocsonyi, cari numai »ultraiști« nu pot fi numiți, și alți mulți ca ei, au cerut să se limpezească în sinod cheștiua, dacă un prelat care necesitate canoanele poate fi reificat așa, fără a se zice un cuvânt, Goldiș face pe supăratul?

»In loc de a »i pune cenușe pe cap și să tacă, își demunță biserice!

»E consequent de altfel: după ce a trădat-o, de ce s'o mai cruțe?

»Cât despre apărarea cel »i-o face presa maghiară, e potrivită. În primul articol numitul ziar »apără pe Goldiș, ear' pe contra-pagină relatează despre »requiemul« finit ieri în bisericea Minorităților pentru Pituk Béla.

»Biné »i-a adunat!

Cuvântarea Metropolitului.

La deschiderea sinodului.

Christos a înviat! Domnilor deputați!

Când pentru prima-dată am fericea a mă prezenta între d-voastră în acest sinod arhieriecesan, d-lor deputați, mai înainte de toate Vă cer binevoitorul sprigin, atât de necesar la împlinirea grelei mele chemări, apoi salutându-Vă cordial, Vă implor dela cer încă mulți ani de conlucrare mănoasă, la opul cel mare al mântuirii noastre.

Prezum se știe, dlor deputați, în restimpul dela ultima intrunire, în acest sinod, doue evenimente grave și dureroase ne au sguduit sufletul nostru. Unul este funestul eveniment al încetării din viață a fericeții noastre Imperătoare și Regine Elisabeta, augusta consoartă a Maiestății Sale glorioșului nostru Impărat și Rege Francisc Iosif I, întâmplată la 10 Septembrie 1898; eveniment, ce a transpus în mare doliu pe toate popoarele extinsei noastre monarchiei, la care doliu s'a asociat și bisericea noastră, dând expresiune adânc simțitei noastre condolențe și printr'o adresă înalțată la preainaltul loc și apoi înalțând ferbinți rugăciuni la cer, pentru sufletul fericeții răposate, precum și pentru întărirea augustului ei Soț, și la suportarea acelei grave cerării.

Din cauza aceluia incident dureros, nici îmbucurătorul eveniment al iubitelui de 50 de ani al fericeții domnișoarei Maiestății Sale, împliniți la 2 Decembrie 1898, nu s'a putut serba cu splendoarea recerită, decât în toată liniștea, dar cu toată pietatea.

Un al doilea eveniment tot atât de trist și dureros pentru bisericea noastră, a fost, dlor deputați, încetarea din viață a bunului și preademnilui nostru Arhieriscop și Metropolit Miron Romanul, întâmplată la 4.16 Octovrie 1898, care asemenea a transpus în mare doliu întreaga noastră biserice, întreg clerul și poporul din metropolia noastră.

În urma aceluia eveniment dureros, văduvindu-se scaunul arhieriscopesc-metropolitan, după voola lui Dumnezeu,

din încrederea mărțitului nostru congres național bisericeș și din grația Maiestății Sale c. și r. apostolice, am devenit eu ales și întărit la înalta demnitate de Arhieriscop și Metropolit al bisericeii noastre din Ungaria și Transilvania și prin aceasta la conducerea destinelor bisericeii noastre din iubita noastră patrie și așa și la conducerea acestui venerat sinod arhieriecesan.

Preved, dlor deputați, că veți fi eu nerăbdare ce să auziți dela mine, mai ales acum la prima convenie cu D-Voastră, în acest sinod arhieriecesan, dar ce alta să Vă spun decât, că având și noi, ca și alte popoare cu aspirațiuni la viitor, o mare misiune culturală, pentru care am și ajuns aici, din patria mamă; având și noi o mare misiune culturală, de care este condiționat și viitorul nostru, acea mare misiune numai prin bisericea »i-o putem împlini, și anume, prin bisericea noastră națională și prin școala noastră confesională.

De aceea, când am primit asupra »i demnitatea de Arhieriscop și Metropolit, am făcut aceasta cu firma hotărâre, de a conlucra din toate puterile mele, dimpreună cu D-Voastră, dlor deputați, și cu ceilalți factori ai nostri, și la împlinirea acelei mari misiuni, prin biserice și în spiritul bisericeii.

Pentru-ca însă bisericea să »i poată împlini și acea mare misiune, tot cu mai mult succes, este de lipsă activitate tot mai intensă și din partea noastră, dlor deputați; este de lipsă tot mai multă stăruintă în crearea instituțiilor și organelor ce încă ne mai lipsesc, precum și în alimentarea acestora în măsură corăspunzătoare.

Să continuăm dar și noi lucrarea noastră, dlor deputați, de unde am început-o, precum o continuă și alte popoare culte, și mai ales compatrioții nostri de alte limbi și confesii, stăruint din toate puterile să avem în toate parohiile biserice și școale corăspunzătoare, cu preoți și învățători la înălțimea chemării lor, proyezuti și cu recerțele mijloace de subsistență, imperios reclamate de împrejurări, pentru-ca și aceia să știe și să poată conlucra cu adeverat zel apostolic, la împlinirea mărței noastre misiuni, mai înainte amintite.

Este neapărat de lipsă, dlor deputați, să avem în toate părțile arhieriecesei organe corăspunzătoare, cari să »i împlinească chemarea din propriul simț de datorință, ear' nu numai la provocări din partea superiorilor; este neapărat de lipsă, că acele organe să lucre și din îndemnul propriu și fără provocări, pentru-ca așa, considerând bisericea de un corp cu mai multe membre, toate aceste membre să conlucre la susținerea și întărirea corpului.

Să nu uităm, dlor deputați, că nicicând nu s'a arătat așa de mult lipsa unei asemenea lucrări comune, ca în timpul de față, în care și bisericea noastră străbună este expusă atâtor curente periculoase.

De aceea să ne punem și noi ca și alte biserice din patrie, toate silințele într'u dezvoltare unei activități tot mai roditoare în lucrările noastre din parohii, din protopresbiterate și din eparchii, până sus la metropolie; căci numai așa ne vom apropia tot mai mult de împlinirea misiunii noastre, numai așa va »reintineri și corpul nostru; ear' plângerile ce se aud acum în multe părți, vor dispăre.

Pentru asemenea scop măref ne-au și lăsat fericiții nostri părinți de scumpă moștenire, »mărețul Șion«, în care ne »adapostim, adecă bisericea noastră națională și școala noastră confesională, ca să ne »desvoltăm și să ne cultivăm în direcțiune religioasă; pentru asemenea scop măref ne »intruim în »sinoade și în congrese naționale bisericești; și tot pentru același scop măref aducem cu toții și sacrificiile posibile; deci dar' să și folosim bine și înțelepțeste mănșosul teren, ce ni-l »ofere bisericea noastră străbună, pentru a ne apropia tot mai mult de împlinirea misiunii noastre culturale.

Dar, fiindcă, la toate acestea, pe lângă silințele noastre, se mai cere și ajutorul și darul lui Dumnezeu, implorăm mai înainte cu cova la sf. altar, mai rebind și aici implorarea aceluia dar-dumnezeesc asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, declar sesiunea ordinară a sinodului nostru arhieriecesan pentru anul 1899 de deschisă.

Africanii nostri.

»Un bătrân deputat maghiar publică în »Pesti Hirlap« dela 6 Maiu un foileton, lung de 21 coloane. Se ocupă cu Széll Kálmán și noua situație în partidul guvernului. Autorul, inițiat în tainele politice maghiare, prevestește șfirișit reu lui Széll, zice că »în pacuă încheiată e învătăi simburile răboaiului.

De altfel pe Széll îl prezintă în culori foarte frumoase.

»Eată un pasaj, tradus din cuvânt în cuvânt: »Neîndoios, că Széll e unul dintre cei mai valoroși bărbați de stat. Acest titlu de altcun la noi se da foarte ușor, dar la adecă așa numiți bărbați de stat ai nostri seamănă încă mult-pușiu cu capii triburilor africane, de cari vedem destui prin revistele ilustrate. Unii sînt încă pe jumătate golani, dar' pe cap au pus într'o ureche un elegant cilindru de Londra, pe picioarele celuilalt flonderese pantaloni franzozești dar' în nas poartă încă inelul străbun, ear' pieptul gol e totovt ca figuri de pelican. Cu un cuvânt căru o bucată de vestiment modern european mai e și pe unul și pe altul, dar' o căpetenie africană îmbrăcată complet nu a văzut încă nimenea. El Széll e în fine un bărbat de stat maghiar bine îmbrăcat.

Citate actuale.

Din broșura lui Bánffy.

Acum când ambele biserice române sînt preocupate de mari cheștiuni, ca legea congruiei și ajutorul de stat, ținem să reproducem, din faimoasa broșură bánffyistă, scrișă de Jancsó Benedek, următoarea parte:

»Ocuparea posturilor în clerul înalt român cu bărbați de încredere sub raportul intereselor statului maghiar (avis la Arad! Red.) cari vor ave destulă energie și bărbăție pentru manauera hotărâtă și conștientă a disciplinei bisericești, nu e singurul mijloc pentru înmormântarea spiritului nepotrivit și suspect sub raportul intereselor statului, ce domnește în clerul român. Cu aceasta trebuie să urmeze paralel și o acțiune pentru îmbrășisarea intereselor preoției române din partea statului.

Mijlocul și călea cea mai eficace este ajutorarea materială a preoției. În bugetul statului, sub era constituțională s'ar prevăzută în fiecare an sume însemnate în acest scop. Mult timp această sumă a fost dată episcopilor respectivi, ca s'o distribue, fără nici un control din partea statului, cui vor voi. Mai târziu, mi-se pare Tréfort, a cerut ca lista celor ajutorați să fie înaintată guvernului de către episcopi, spre a o lua la cunoștință. În timpul din urmă episcopii trebuiau să înainteze prealabil lista celor recomandăți spre ajutorare, ca guvernul să aibă ocașia să steargă din listă pe aceia, pe cari sub un raport sau altul îi socotește de nevrednici.

Astfel distribuira acestui ajutor atirna acum de prevederea și hotărârea guvernului. Bánffy merită recunoștință, că a introdus un așa control și o castiel de procedere, care a făcut pe preoții români să înțeleagă că au trecut »impurile când în condițiunile de împărțire din ajutorul de stat n'avea absolut nici un rol sentimental patriotic. Cumcă clerul român s'a abținut, în anii din urmă, dela agitațiile de naționalitate, aceasta se poate atribui modului cum s'au distribuit ajutoarele de stat.

»Suma prevăzută în buget, sub titlul de ajutor de stat, a fost însă prea neînsemnată pentru îndreptarea situației materiale a clerului inferior român. Această cheștiune urmează să fie resolvată prin regularizarea »congruiei«. Legea despre congruia, este deasemenea o reformă de mare importanță a politiceii naționale a guvernului Bánffy. Această lege însă, indică numai cadrele de procedere. Ce succes va ave ea sub raportul politiceii naționale, atirna dela faptul, că întru-cât guvernul va urma controlul și precauțiunea înăgurată de Bánffy în distribuira ajutoarelor.

Preoți bravi.

Nouele măsuri volnice ale guvernului, în chestia ajutorului de stat, a provocat întreaga preoțime română. Acum, când în sinoadele bisericești gr-orient. are să se hotărască chestiunea de epocală importanță a congruei, atragem atențiunea asupra nedemnelor condițiuni, în cari guvernul împărțește „ajutorul de stat”, preoților uniți, — și, în mod îmbucurător, la poziția demnă ce o iau unii din acești preoți.

Reproducem dintr'o corespondență a „Unirei” următoarele:

Chimitelnicul-de-Câmpie, 23 Apr. n.

În 1897 am fost împărțit din ajutorul de stat cu 100 fl. v. a. Cîine a contribuit la aceasta nu știu. În 1898 am fost împărțit din acel ajut numai cu 52 fl. 45 cr. v. a. Referitor la această milă îmi scrie fișpanul comitatului Turda-Arieș următoarele:

»Sz. 2898 főisp. eln.: Tiszteendő Harsian Tivadar gör. kat. lelkész úrnak Mkémenytelkén:

Bizalmasan tudomásra hozom, hogy vallás és közokt. minister úr Ó nagyméltósága ajánlatom alapján, Tiszteendő úr részére 52 frt. 45 kr. állam segélyt utalványozott Mihályi Viktor érsek úr kezéhez. Fogadja Tiszteendő úr tiszteletem nyilvánítását. Tordán 1898 márczius 8-án, G. Bethlen Géza, főispán. (Subtragerile sunt ale noastre. Red.)

Poate Ilustritatea Sa și-a uitat, că au trecut de mult acele timpuri de tristă memorie, când la miseria și simpli noștri preoți le tremura cămașa în spate și de o privire aspră a magnaților maghiari. Ori doară știindu-mă miser a cugetat, că va stoarce dela mine căciulii și promisiuni, sau chiar suplici și dejosiri, ca să fiu recomandat pentru mai mult timp din *argintul lui Iuda*? Dară rău s'a înșelat, căci eu m'am făcut plumb, și n'am mișcat nicăieri nimic, deși susțin 5 prunci la școală cu destule spese; deși porțiunea canonică parochială abia de 36 jugere nice stoarăș în teasc nu-mi poate subministra speșele de lipsă pentru creșterea și susținerea unei numeroase familii, dară am făcut și fac ce pot și rabd. Căci răbdarea nu e pe bani și apoi ea în toată viața mi-a fost și soț nedeșpărțit. *A răbda și pe venitor, sunt mai hotărât și acum, decât a comite astfel de fapte, cari ar periclita interesele noastre bisericești și onoarea clerului din care fac și eu parte.*

Astăzi, ca săptămâna sf. patimi să-mi fie de 2-ori mai grea, mă trezesc din nou cu o oficioasă dela susmintitul domn fișpan de cuprinsul următor:

Sz. 193—899 főisp. Harsian Tivadar, görök. kath. tiszteendő úrnak Mkémenytelkén.

Bizalmasan tudomásra hozom, hogy a vallás és közoktásügyi Minister Úr Ó Nagy méltósága ajánlatom folytán a balázsfalvi érsek úr kezéhez részére 50 frt. államsegélyt utalványozott. Figyelmeztetem, hogy Ó Nagy méltósága csak magyar nyelven irt és a főszoigabiró által látamozott nyugtát fogad el; továbbá hogy az érsek úr a segély összegből levonást semmi szin alatt nem eszközölhet s a segély azonnal kifizetendő — *Végül felhívom czimedet hogy az őnt jelenleg is segélyező és boldogulását előmozdítani kívánó magyar állam iránti kötelességt leghibebben teljesítse és hazafias magatartásával, annak pártfogását, jövőre is iparkodjék ki*

érdemelni.*) Fogadja czim. tiszteletem nyilvánítását, — Tordán 1899 április hó 18-án. G. Bethlen Géza, főispán.

Cine nu vede oare în textul acestei scripte reogindat cât se poate de expresiv, modul cum va să se doteze clerul gr-cat.? În 10 ani de când mă aflu în Câmpie, copleșit de necazurile familiare, n'am comis nici un act, din care ar transpara »nehafizáság«, — n'am vorbit nici-când în contra statului, ori în contra organelor sale; am satisfăcut tuturor poruncilor oficioase cât se poate de prompt și eată că *peccatoșii și în purtarea mea cea atât de restrînsă pe lângă împlinirea oficiului și necazurilor familiare încă vîd hidra daco-românismului și pretind dela mine fapte patriotice pentru câte un preț de batjocură, cum e și ajutorul de 50 fl. din anul curent. Dar' apoi când vor da mai mult?*

De aceea eu *coaja »câmpeanului« de aș fi cât de necăjit și flămînd știindu-o înmurață în venin omorîtor, nu o aș lua nici de pe masa de marmură, decum din tină.*

Teodor Harșianu,
paroch gr-cat.

Cumă așa se procede pretutinde-nea avem dovezi din mai multe comitate.

Ne înveselește însă jînuta deamnă a preoților.

În protopopiatul Fărăgăului toți preoții au declarat, că nu primesc ajutorul în condițiunile umilitoare.

Părintele **Fr. Botian**, paroch în Barabanța, protop. **Albet-Iulie** a respins ajutorul de 30 fl. ce i-s'a oferit. Asemenea au făcut și alți bravi preoți.

COLEGIAL...

Că școlul lor e banul și mijlocul minciuna.

E timpul de a cita acest cuvînt al postului. Și fiindcă »Tribuna Popului« se plînge contra noastră pentru pretinsa lipsă de colegialitate, le facem un serviciu colegial, spunîndu-le că s'au învrednicit de acest cuvînt, cu o mică variație:

Că școlul lor e Goldiș și mijlocul minciuna.

Dintre cele multe, și mărunte, le punem în față una, mai boacăna.

În numărul 78 al foii lor (nr. de Duminecă, pentru popor) seriu în prim-aticol următoarele:

»Ba știm, că ieri consistorul aradan, sub presidența dlui **archimandrit Hamsea**, candidatul »naționalist« (?) al și mai marilor »naționaliști« neprihănji dela Sibiū, a adus hotărîrea să povățuiască sindoul a *primii arginții* pe cari stăpînirea îi imbie singura preoțimea română...

În această singură propoziție se cuprind două neadevăruri.

1. După informațiunile sigure ce le avem, ședința consistorială de care e vorba, a fost presidată, nu de părintele Hamsea, ci chiar de precuviosul Goldiș, »cunoscutul apostat«.

2. **Archimandritul Hamsea**, nu este candidatul nostru, pentru simplul motiv, că noi n'am pus nici un candidat, și nu susținem pe nime.

*) Pe românește: În sfîrșit te provoc, ca să-ți împlinești în modul cel mai credincios datorița față cu statul maghiar care și acum te ajută și dorește a-ți promova fericirea și printr'o atitudine patriotică să te năsuști a te învrednici și pe viitor de scutul statului.

Toată lupta noastră se îndreaptă exclusiv în contra lui Goldiș, și pentru excluderea lui dela candidatură, pentru simplul motiv, că s'a disqualificat de a fi candidat.

Noi am numit pe ceilalți trei archimandriți ai bisericii greco-orientale române, pentru a arăta că nu e necesitate a recurge la Goldiș, și că e o insultă la adresa clerului, și o lovitură bisericești și moralei publice, a candida pe un »apostat și vînzător al bisericești, agent cunoscut al Ungurilor.

Am numit pe cei trei archimandriți, ca pe bărbați, cari în primul loc au dreptul de a fi candidați, dar' am putut tot așa să amintim și pe alții, cum e de pildă: **Dr. Traian Bădescu**, dela Caransebeș, **Dr. Remus Roșca**, dela Sibiū, și alții, pe care și aderenții »Trib. Pop.« îi știu.

Noi — repețim — un singur lucru cerem în acest cas, să nu alegă pe Goldiș!

Rugăm deci, pe domni goldiștiți, să nu mai repețească de atâtea-ori aceleași neadevăruri.

Dela Bistrița.

Congregațiunea comitatului.

(Urmare).

Vorbirea dlui Domide.

Expunere de motive la p. 34 din programul congregațiunii comitatului B-Năsăud, ținută în 24 Aprilie 1899 și anume la pos. 12 din bugetul de spese al pădurilor din cele 44 comune din fostul district al Năsăudului pro 1900.

I. Avînd în vedere, că catastrul este o instituțiune de stat și în puterea legii cadastrale lucrările aparținătoare aceluia are a le executa statul prin organele și cu speșele sale (art. de lege VII. din 1895);

II. Avînd în vedere, că condițiile de susținere a populațiunii din cele 44 comune foste granitîere, care din cauza puținătăței și sterilităței solului cultivabil e avisată a trăi aproape numai din economie de vite, sînt destul de grele, și așa, fără periclitarea existenței, nu poate lua asupra-și servicii noi, ce aparțin statului, pentru care și ea de altfel contribuie cu sîngele și avutul seu;

III. Avînd în vedere, că această populațiune a adus deja destule jertfe în favorul statului atît pe timpul stăreii graniței militare, cînd fiii sei pe un period de aproape 100 de ani nu numai că au format o sentinelă credincioasă la o parte expusă din confiniile țerei, dar' au și sîngerat de nenumerate ori pe câmpiile Europei pentru patrie și tron, cît și în timpurile mai recente, cînd prin forța împrejurărilor a fost necesitate a ceda pe seama erarului montan un vast teritor de păduri și pășuni în măsură de mai multe mii de jugere cadastrale, — și așa ar fi un lucru injust a i-se mai pretinde noue jertfe insuportabile și prin aceasta a o reduce la sapă de lemn, — lucru care nu poate fi nici-decum în interesul statului, dat fiind, că prosperarea și fericirea cetățenilor singuratici este identică ca bunăstarea și înflorirea statului, din care fac parte;

IV. Avînd în vedere, că tangenta de 21.260 fl., ce se pune din partea direcțiunii silvanale în bugetul pro 1900 la pos. 12, după înșaiși calculul acesteia corespunde la suma enormă de 250.000 fl., dar' acest calcul e numai aproximativ făcut pentru un period de 12 ani, în fapt

însă lucrările proiectate se pot extinde pe un period cu mult mai îndelungat, și așa speșele se pot urca la o sumă și mai mare, — lucru, prin care comunele interesate s'ar supuna la o iobăgire formală pentru un timp incalculabil, spre ruina și nefericirea lor;

V. Avînd în vedere, că administrațiunea pădurilor acestor comune introdusă prin art. de lege XIX. din 1890 și așa absoarbe sume nespuse de mari, așa după însuși bugetul din chestiune speșele de administrațiune (246.881 fl.) petrec suma îndoită din ceea-ce se propune a se împărți ca tangenta pe seama comunelor proprietare (101.550 fl.), apoi că dela introducerea acestei administrațiuni în contul lor s'au solvit sute de mii pentru depurarea datoriei la familia Keményi, pentru investiții de clădiri, de curățire și calea ferată dela Bărgău, ba ce e mai mult, se proiectează din nou alte sume și mai însemnate pentru noue investiții, precum e palatul direcțiunii și calea ferată de pe Valea Someșului, înjugînd prin aceasta comunele la servicii insuportabile, cari numai ruină și devastățiune pot se produce;

VI. Avînd în vedere, că legea citată mai sus în §. 2 prescrie expres, că toate venitele, ce rămîn după subtragera sarcinilor publice și a speșelor de administrațiune, sînt a se împărți între comunele proprietare, — apoi, că conform §-ului 8, acele sînt a se folosi pentru scopuri comunale — publice — regularea catastrală însă, ce se proiectează pe speșele comunelor, privește averea și proprietățile privaților și nu a comunelor ca corpur morale, prin urmare și speșele împreunate cu acea regulare pot se cadă numai în sarcina lor, încît adecă vre-o lege i-ar deobliga a contribui la aceasta și ei alătura cu statul;

VII. Avînd în vedere, că intențiunea legii nu poate fi despoierea comunelor de venitele lor și întrebuințarea aceluia, — fără știrea și învoirea lor, — pentru alte scopuri, ce nu atrag mai de aproape interesul lor special, — apoi că unele comune, cari au puține păduri, din tangenta actuală nu primesc nici atăta, cu ce se-și poată plăi interesele după anticipațiunile luate pentru acoperirea împrumuturilor contrase spre școlul pregătirei planurilor de economisare, necum se poată replăti capitalele și cu atît mai puțin se poată suporta astfel de spese îngreunătoare, ear' a impune această sarcină comunelor mai favorabile situate, — asemenea fără știrea și învoirea lor, — nu numai e un lucru injust, dar' nici nu se ține nici de competența direcțiunii silvanale, nici a congregațiunii, ci singur numai de competența aceluia, ca corporațiuni autonome;

VIII. Avînd în vedere, că în tenoarea §-ului 4 din legea citată, cercul de activitate a direcțiunii silvanale se restrînge numai și numai la administrațiunea pădurilor comunale și nu are a face nimic cu proprietățile privaților, prin urmare aceasta nici nu e competență a suscepe în buget spese, ce nu privește administrațiunea pădurilor, ci după natura lor sînt afaceri private și sînt cu totul străine de sfera sa de activitate, — ear' ce privește motivul invocat din partea aceluia, că prin o regulare nouă a catastrului s'ar îmbunătăți stările de credit ale singuraticilor proprietari, aceasta în sine considerat poate fi foarte plausibil și adevărat, pentru cazul de față însă este nul și neavenit din simpla considerațiune că nu stă abso-solut în nici o legătură cu administrațiunea pădurilor, ca unieul agend al direcțiunii;

IX. Avînd în vedere, că precum afacerile de comerțu peste tot, astfel și cele ale negoțului de lemne în special sînt din natura lor puțin stabile și supuse fluctuațiunilor incalculabile ale timpului, cine poate garanta, că după ex-

pirarea contractului actual prețurile pădurilor se vor pute menține la nivelul de astăzi, mai ales avînd trista experiență, că aproape toate societățile de exploatare de până acum nu numai că au lucrat cu daune simțite, dar' unele din ele au ajuns chiar și la starea de faliment, și apoi e exchișă oare posibilitatea, că astfel de sarcini impuse comunelor, fără de a fi reclamate de ceva interese de o ordine mai înaltă, și încă ce e mai grav — *de illis sine illis* — mai târziu acestea să fie necesitate a le acoperi prin arunciri ruinătoare, sau chiar prin instrăinarea averilor fundamentale ale lor?... un lucru acesta, ce nu poate fi de loc în interesul statului și spre binele societăței, care însă avînd în vedere sorții incalculabili ai viitorului, ușor se poate întempla.

X. În fine avînd în vedere, — *et nunc venio ad fortissimum*, — că aceste comune au o sută și o mie de trebuințe cu mult mai înțeitătoare și de mai mare gravitate pentru viitorul populațiunii lor, precum este: *ridicarea cultivei morale și intelectuale prin spriginirea și subvenționarea bisericești și școlilor, promovarea agriculturii și a economiei de vite, încurajarea industriei și a comerțului, înființarea de instituțiuni pentru conservarea salubrităței publice etc.*, tot atâtea lucruri ce nu numai sînt reclamate în mod imperios de spiritul timpului, dar' și formează singurele isoare pentru bunăstarea și înflorirea ei, acestor trebuințe salutare și scopuri mărețe însă se va pute satisfacere, barămi în parte, numai prin impunerea unei economii riguroase și administrațiunea venitelor din păduri și prin împărțirea unei tangente mai favorabile, ear' nu prin întrebuințarea aceluia spre scopuri de natură cu totul străină de menirea lor;

Diin toate aceste considerante sub-scrisul îmi iau voe a face următoarea

Propunere:

»Propunerea comisiunii permanente referitoare la ștergerea pos. 12 din preliminarul de spese pro 1900 a pădurilor din cele 44 comune din fostul district al Năsăudului în sumă de 21.260 fl. și sub titlul: »Regulare de posesiune și măsurări cadastrale«, se primește în tot cuprinsul seu, ear' contra-propunerea referentului se respinge; apoi această expunere de motive se acude la procesul verbal.

Bistrița, în 24 Aprilie 1899.

Gerasiin Domide,
membru al congregațiunii.

Cu o paciență nefindatinată la stăpînitorii nostri la atări ocasiuni, cu o atențiune încordată și neinteruptă, cu un interes deosebit au ascultat toți vorbirea convingătoare a dlui Domide din început până în sfîrșit — întrețesută de dese expresiuni de aprobare ale Românilor — chiar și dușmanii pronunțați ai nostri și cauzelor noastre.

Semn destul de învederat acesta despre adevărata motivelor aduse și despre recunoscuta primejdie la care s'ar expune comunele prin impunerea astorfel de noue sarcini, pe cât de împovărătoare, pe atît de nedrepte. Nimenia n'a cutezat a sări întru apărarea punctului de vedere al direcțiunii, fără cerîndu-se votisare, și din partea presiului acordîndu-se, cu o majoritate covîrșitoare s'a primit propunerea dlui Domide, stîndu-ne întru ajutor și Sașii. (Va urma).

soare cu Katioșa, o înspăimîntare, mamă-sa, nu numai că nu se întristase, dar' chiar îi pîruse bine, cînd aflase că șterse-se unii coleg pe o oare-care damă franceză.

În sfîrșit, cînd Nekhludov dăruise țeranilor moșioara dela tatăl seu, fiindcă el credea că nu e drept ce se făcise stăpîn peste pămînt, hotărîrea lui înspăimîntase toată familia și îl făcuse să capete dela cei ce-l încunjurau, foarte multe reproșuri și luări în rus. Nu conțineau să nu-i spună, că darul pe care-l făcuse țeranilor, în loc să-i îmbogățească, îi sărăcea, și se deschisese în satul lor trei cărcimi și se lăsaseră de muncă. Dar' cînd, dimpotrivă, Nekhludov, înfrînd în garda imperială și fiind primit în societatea cea mai aristocratică, începuse să cheltuiască atăția bani, că silise pe mamă-sa să se lee și din capital, bătîrăna prinsă se cam supărase, dar' în fundul inimii îi părea bine, pîrîndu-i natural și bine, că tineretă se fie așa, fără să mai vorbească de plăcerea pe care o avea, că fiul seu este într'o tovărășie așa de strălucită.

În primele timpuri Nekhludov se luptase împotriva aceluia nou fel de viață; dar' lupta îi era foarte grea, căci tot ce lui i-se părea bun, cînd se încredea în sine, era considerat de către ceilalți ca rău și neraționabil, pe cînd, invers, tot ce i-se părea rău, trecea în ochii celor ce-l încunjurau, ca excelent. Și cu chipul acesta, Nekhludov cedă: nu se mai încredea în sine și credea în ceilalți. Și la început renunțarea lui

Odinioară i-se părea important și sfînt să-i fie suflut unit cu natura și cu oamenii cari trăise, gîndise și simțise, înainte de el, cu filosofii și poeții trecutului; acum important și necesar era pentru el să fie una cu camarazii lui și să se conforme cu obiceiurile lumestri ale oastei din care făcea parte.

Odinioară vedea în femeie o creatură misterioasă și fermecătoare, ale carei farmece se revărsau din însuși misterul ei; acum, femeia, ori-ce femeie — afară de rudele și de femeile prietenilor lui — aveau în ochii lui o însemnare foarte precisă și foarte clară, nu erau decît un instrument pentru o desfătare pe care o și cunoștea, și care îi și plăcea mai mult ca ori-ce. Odinioară nu știa ce să facă cu banii; abia de cheltuia a treia parte din ceea-ce-i da mamă-sa; putuse să renunțe la moștenirea dela tatăl seu și să o dăruiască țeranilor; acum nu-i ajungeau cele 1500 ruble pe lună, pe cari i-le da mamă-sa; și deja explicațiuni neplăcute se petrecuse între el și mamă-sa din pricina banilor.

Și schimbarea atît de adăncă, care se făcuse în el, era pricinuită numai din faptul, că nu se mai încredea în el însuși, ci începuse să creadă în ceilalți. Și dacă nu se mai încredea în el însuși, și credea în ceilalți, pricina era, că trăind încrezîndu-se în el însuși îi părea prea greu, într'adevăr, ca să trăiască încrezîndu-se numai în el însuși; ar fi trebuit să se hotărască nu în profitul persoanei lui egoiste, preocupată numai de plăcere, dar' dimpotrivă, cam întot-

deauna contra intereselor personale; în timp ce, ca să trăiască crezînd în alții, nu-i mai trebuia să se hotărască în vre-o privință oare-care, totul fiind horit de mai înainte, și totdeauna hotărît în profitul personal. Ba, mai mult, încrezîndu-se în sine, se expunea neînțetă la desaprobarrea oamenilor; pe cînd crezînd în ceilalți era sigur că-și câștigă laudele tuturor care-l încunjurau.

Astfel, cînd Nekhludov se preocupa de adevăr, de soarta omului, de bogăție și sărăcie, toți care-l încunjurau judecau acele preocupățiuni ca lipsite de rațiune și de multe-ori ca ridicole; mamă-sa, mătușile lui îi ziceau cu o ironie dulce: »scumpul nostru filosof« și, cînd, dimpotrivă, cetia romane, povestia anecdote scabroase, da amănunte asupra vre-unui vodelv care se jucase la teatrul francez, toată lumea îl aproba și-l găsia încântător.

Cînd, crezîndu-se dator să-și mai modereze trebuințele, purta o haină mai veche, sau se abținea să bea vin, toată lumea îl acusa că vrea să se pozeze, că din vanitate caută să fie original; dar' cînd dimpotrivă, cheltuia pentru plăcerile lui mai mult decît avea, cînd vîna, cînd da prînzuri alese, toată lumea îl aproba; și fiindcă-și pusese în cap să-și împodobească cabinetul seu cu un lux particular, toți se grăbiseră să-i dea câte un obiect de preț. Cînd era cast și-și exprima dorința să rămîna cast până s'o însura, toată familia se temea de sănătatea lui; și mamă-sa, pe care numai gîndul, că ar fi putut să se în-

la ceea-ce-i spunea suflutul îl costase; dar' acea primă impresie nu țineuse mult; începuse să bea, să fumeze și în cele din urmă se simțise par'că ușurat că o să fie seamă numai de judecata celorlalți.

Și de atunci Nekhludov, cu firea sa pătimașă, se lăsase cu totul în vîgășul acelei vieți noi, pe care o duceau toți care-l încunjurau; își stînsese cu desăvîrșire glasul suflutului seu care cerea ceva deosebit dela el. Acea schimbare se începuse de cînd sosise în Petersburg: se isprăvisse cînd intrase în corpul gardei imperiale.

(Va urma).

Aforisme politice.

Noi tributăm protopărinților nostri o reverință decentă, rațională, virilă, nu prin aceea că ținem superșticioși la aceea ce ei au făcut între alte împrejurări, ci facem ceea-ce ar fi făcut ei în poziția noastră.

Macaulay.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

ÎNVIERE.

— Roman — 17

de Leo Tolstoi.

(Urmare).

XIII.

Trei ani trecuseră fără-ca Nekhludov să mai vadă pe Katioșa. Și cînd, după acei trei ani, o vîzîu din nou, în vremea unui popas pe care-l făcîu la mătușele lui, în trecerea-i spre regiment, — căci fusese numit ofiicer în garda imperială, — era cu desăvîrșire alt om decît acela, care odinioară avusese cu tînăra fată acele legături de dragoste naivă.

Odinioară, era un tînăr deschis și desinteresat, vecinic gata să se lase cu totul în voea binelui; acum nu era decît un egoist și un stricăt, preocupat numai și numai de plăcerile lui. Odinioară lumea i-se părea o enigmă pe care se lăsa s'o deslege cu un entuziasm bucuros; acum totul în lume i-se părea simplu și lămurit, totul i-se părea subordonat condițiilor vieții lui personale.

Sinoadele.

Sinodul arhidieceșan.

— Raport special. —

Deschiderea. Ședința I. din 7 Mai.

După serviciul divin celebrat de I. P. S. Sa arhiepiscopul și metrop. cu mare asistență, I. P. S. Sa invitat de o deputație, se prezintă în biserică, unde se aflau întruși deputații sinodali. I. P. S. Sa primit cu vii urări de «se trăească», ocupă locul presidial și prin discursul, ce-l dă la alt loc, declară sesiunea ordinară a sinodului arhidieceșan pe anul 1899 de deschisă.

Se denumește biroul provisor și se prezintă actul de alegere a unui deputat din cercul Seliștei. Se dă cetire apelului nominal și fiind de față 42 de deputați, se constată că sinodul e capabil de a aduce concluse valide.

Astfel se trece la ordinea zilei.

Se constituie biroul definitiv, gându-se de notari deputații: M. Voileanu, S. Medeanu din cler și Dr. E. Cristea, Dr. Șenchea, Dr. I. Blaga și I. Moța, mireni. Presidiul denumește de notar general pe M. Voileanu.

Se face alegerea comisiunilor (secțiilor) obiceiuite: verificatoare, organizatoare, școlară, financiară și petiționară.

Se acordă concediu pe întreaga sesiune deputaților: Dr. Buzura, Dr. Oprea și Leonțiu Simonescu.

Se prezintă diferite exhibite, între cari amintim: raportul general al consistorului și rapoartele senatelor bisericesc, școlară și episcopesc, apoi rapoartele singurale: despre întregirea venitelor preoțești (dotațiunea clerului); despre întregirea venetilor în seminarul «Andreian» a elevilor cu maturitate; despre lucrul manual în seminar; despre catechizarea elevilor români gr-or la școlile străine; despre conferințele învățătoarești; despre câștigarea de grădini de pomărit dela stat; despre moartea Metropolitului Miron și a lăsamântului; despre întărirea fondului pentru bisericile arse (asigurare); mai departe cererea eforiei gimnasiunii din Brad pentru o subvenție anuală de 1500 fl. din fondurile arhidieceșane etc.

După prezentarea exhibitelor I. P. S. Sa atrage atenția sinodului asupra a două chestii de importanță, anume asupra raportului despre întregirea venitelor preoțești și asupra lăsamântului reșosatului Metropolit Miron.

Cu privire la cea dintâi e știut, că dacă biserica voește să useze de ajutorul statului, trebuie să înștiințeze guvernul în decurs de un an dela promulgarea legii. Anul se împlinește în 30 Iunie c. In consistorul metropolitan s'a decis să se consulte în privința aceasta votul sinoadelor eparchiale.

Pentru cazul, că va fi divergență de păreri între sinoade, se va convoca congresul național, în sesiune extraordinară, pe 16/28 Mai, pentru luarea unui conclud definitiv în chestie.

Excelența Sa aduce la cunoștință, că a făcut pași de lipsă pentru a se obține concesiunea preafinală pentru eventuala întrunire a congresului.

Afacerea însă pentru scurtimea timpului e foarte urgentă. Tot asemenea e urgentă și a doua chestie, lăsamântul (mobil) al Metrop. Miron, care se licitează de Lunii încolo. Fondul instruit arhid. încă va cumpăra cu învoia sinodului mai multe obiecte.

Din aceste cauze Excel. Sa roagă sinodul ca să se pună la ordinea zilei aceste două obiecte cât se poate mai curând.

Cu aceste ședința se încheie la orele 12 1/2.

Ședința II. din 8 Mai.

Se începe la 11 ore.

Se prezintă câteva exhibite și petiții și se acordă concediu deputaților V. Oniș, Dr. E. Draia, Aug. Nicoară și Ios. Puscaru. Dep. Dr. I. Blaga prezintă o propunere în scris, privitoare la conferințele învățătoarești. Se predă comisiunii școlare.

Urmează la ordinea zilei raportul comisiunii verificatoare, la propunerea căreia, dep. Nicolau Cristea, ales în cercul Seliștei, se declară de verificat.

Comisiunea financiară prin referentul Dr. I. Mihai, referență asupra raportului consistorial nr. 2804 plen. despre moartea Metr. Miron și a lăsamântului reșosatului.

Raportul consistorial notifică cazul morții Metrop. Miron, arată dispozițiile ce le-a luat consistorul pentru inventarisarea averii rămase, și face unele propuneri referitoare la aceasta. Avera rămasă este de vre-o 25 mii și de oare-ce reșosatul n'a făcut nici o dispoziție testamentară, a devenit erede consistorul arhidieceșan.

La propunerea comisiunii partea din raport despre cazul morții și inventarisare, sinodul o ia spre știință.

Înainte de a se trece mai departe, la propunerea Excelenței Sale sinodul decide a se lua act la protocol despre cazul morții Metr. Miron și dă expresiune tristeței sale prin sculare.

Cu privire la lăsamântul Metropolitului Miron în raportul consistorial se fac următoarele propuneri:

O parte din averea mobilă, obiecte în preț de 2876 fl. 57 cr. se vând pe calea licitațiunii; o altă parte de obiecte, precum acareturi de masă, pânzături, argintării etc. lucruri necesare pentru reședință, în valoare de 2116 fl. 04 cr. se vând pentru fondul instruit, din intercalarul de 4 luni a salariului arhiepiscopesc; în fine se propun unele mici modificări în inventar.

Comisiunea recomandă aceste propuneri spre primire.

Deputatul Dr. Vecerdea e de aceeași părere cu comisiunea, ca obiectele necesare pentru reședință să se cumpere pentru fondul instruit, dar propune, ca obiectele să se prețuiască de nou, și astfel să se răscumpere după noua prețuire.

Asupra chestiei se naște o discuție. Pentru propunerea deputatului Vecerdea vorbesc deputații Part. Cosma și Dr. V. Bologa, ear pentru a comisiunii deputații V. Dămian și Ioan de Preda.

Făcându-se votarea, propunerea deputatului Vecerdea, susținută de Part. Cosma și Dr. Bologa nu întrunește decât cinci voturi. Astfel presidiul enunță de primită cea a comisiunii, respective a consistorului.

Asemenea se primesc și celelalte propuneri din raport, susținute de comisiune, anume:

Lăsamântul Metropolitului Miron, ce se va valorisa, se formeze o fundație, purtând numele fundatorului, cu titlul: Fond special preoțesc, cu menirea, ca din venitele lui să se dea ajutoare preoților activi. Ea se va administra de către consistor, în rind cu celelalte fundații. Consistorul se însărează să prezenta la proxima sesiune sinodală un proiect de litere fundamentale.

Mai departe se primește propunerea de a se ridica reșosatului Metropolit la mormânt o cruce monumentală cu inscripție potrivită. Consistorul are să vină cu un proiect în privința aceasta în proxima sesiune sinodală. Spesele de înmormântare de 2786 fl. 38 cr., precum și prețul monumentului, să le anticipeze consistorul, apoi să se achite din venitul lăsamântului.

Ne mai fiind alte obiecte, ședința se încheie. Proxima ședință se va ține mâine, la 10 ore a. m., în sala seminarului.

Sinodul eparchial aradan.

— Raport special. —

Arad, 7 Mai 1899.

Astăzi după serviciul divin celebrat în biserica catedrală, s'a deschis sesiunea ordinară a sinodului eparchial aradan, prin dl vicar Iosif Goldiș.

După usul adoptat în viața constituțională, la deschiderea sinoadelor eparchiale se accentuează de regulă situațiunea în care se află diecesa și se expun lucrările de cari are să se ocupe sinodul; proiectele ce se pun în desbatere, și peste tot modul în care reprezentanța diecesei este chemată a rezolvi agendele mari ale biserice, cari tocmai pentru sesiunea actuală ordinară sunt foarte multe și grele; amintesc între acestea chestiunea dotațiunii clerului; înțuta biserice față de ajutorul ce se ofere preoțimei prin articolul de lege 14 din 1898; statutele fondului preoțesc aradan; chestiunea îmbunătățirii dotațiunii învățătorilor; proiectul de regulament pentru asigurarea edificilor bisericești-școlare prin însași eparchia, precum și alte chestiuni de mare interes.

În discursul de deschidere al dlui Goldiș nu se accentuează prin nici un cuvânt nici una din aceste chestiuni; și în loc d'aceasta, vorbitorul în partea primă a discursului său vorbește despre persoana sa, ear în a doua vorbește de înțelegere și de armonie, pare-că biserica ar fi acum la începutul vieții constituționale și n'ar fi trecut încă peste stadiul primului început. Ce se însemnează acest discurs și mai cu seamă întonarea vorbitorului față de persoana sa, și față de înțelegere, s'a văzut imediat; și spre a se da o față bună acestei încercări de abateri dela usul parlamentar adoptat și în viața bisericească-constituțională, deputatul V. Paguba, întovărit cu Mangra și Russu-Șirianu, și cu cei cari l-au combătut, au propus înainte de vreme, mai nainte adică de ce s'ar fi constatat numărul celor prezenți, ca discursul dlui Goldiș să se treacă la protocol.

După-ce s'a constatat, că sunt prezenți 46 de deputați, s'a primit propunerea dlui Paguba, pentru-că majoritatea sinodului a aflat de bine, ca discursul de deschidere curat subiectiv să poată fi apreciat cu toată obiectivitatea, ca să se cunoască valoarea.

După aceasta s'au prezentat credenționalele deputaților nou aleși, rapoartele consistoriilor din Arad și Oradea-mare, precum și alte exhibite intrate la adresa sinodului, și s'au predat diferitelor comisiuni.

Înainte de încheiere, domnul M. Velici în contra regulamentului cere deslușiri dela presidiu, dacă în alegerea de deputat mirean din Lipova a intrat sau nu protest și apoi face moțiunea, că fiind atacat prin acel protest membrul comisiei verificatoare V. Hamsca — se se retragă dintre membrii comisiei ve-

rificatoare. Făcut atent dl Velici prin domni P. Rotariu, St. Antonescu și P. Truța, că moțiunea sa este neparlamentară și contrară regulamentului, ear' domnul Oncu accentuează, că după regulamentul comisiei verificatoare are să se ocupe de chestiunile de verificare, M. Velici își retrage propunerea și sinodul trece la ordinea zilei.

Ședința proximală se va ține mâine d. a. la 4 ore, ear' la ordinea zilei va fi dotațiunea clerului.

Cronica zilei.

Sibiu, 8 Mai n.

Un mare meeting antisemit s'a ținut a doua zi de Paști în Bérhad. Meetingul l'a organizat comitetul național studentesc din Iași, și a reușit bine. Îndată-ce ne va permite spațiul vom da un scurt raport, căci mișcarea antisemită pare a lua proporții în România.

† Dr. George Assaky, distinsul savant, profesor universitar din București, a încetat din viață Joi, în vîrstă numai de 44 ani. Rēposatul a fost o celebritate în arta chirurgicală. A fost profesor la facultatea de medicină din Paris și la cea din Lille. La 1886 guvernul român l'a chemat în patrie și printr'o lege specială l'a numit prof. de clinică la univ. din București.

Reuniunea agricolă în Pianul-inf. Vineri, în ziua de Sfântul George, comitetul Reuniunii agricole române din comitatul Sibiiului a luat parte la o întrunire agricolă ținută în Pianul-inferior. Zelosul president al Reuniunii, dl prof. D. Comșa, în o frumoasă vorbire a arătat modul de cultură rațională a pământului. La sfatul și insistența d-sale s'a pus basă și la o bancă rurală sistem «Raiffeisen» deocamdată cu 90 membri înscriși.

După închiderea întrunirii dl notar Ioan Radu a dat un banchet în onoarea comitetului.

Membru pe viață la Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului s'a înscris dl Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni, solvind taxa de 40 florini.

Fruntașul Munților. Cât de general a fost dohul pentru pierdere vredenului conducător din Munții-Apuseni, Alex. Filip, se vede din manifestațiunile, ce s'au arătat familiei regretatului bărbat.

Cununi au fost depus pe scriu, afară de ai familiei încă foarte mulți. Amintim următoarele:

»Auraria», cassă de economii societate pe acțiuni. Oficianții »Aurariei». Finii Ana și Romul Furdul. Lucreția și Alexandru A. Macavei. Advocății abruđeni. Neuitatului amic părintesc, Ioan David. Maria și Iuliu Popescu, Sibiu. »Tipografia» și »Tribuna». Direcțiunea »Auraria». Curatorul bisericei gr.-cat. Silvia și Mihail Cirlea. Societarii minei »Concordia». Dr. Stefan Pop și familia (Arad). Dr. Borza și soția. Eufemia Dr. Caian și familia. Laurențiu, Elvira, Mircea și Anicuța Pop. Samuil David și familia. Familia Ivașcu. Reuniunea femeilor române. Familia Candin David, etc. etc.

Telegrame de condolențe au trimis: Dr. Rusu cu soția, Sibiu.

Familia Cosma, Sibiu: Moartea valorosului bărbat, soțului d-unei voastre ne-a consternat.

Anca, Balint, Scurtu, Cluj: Sincerele noastre condolențe pentru pierdere neuitatului soț, lăptătorul valoros al Moșilor.

Dr. Stefan Pop, Geni, Ana, Arad. Patriciu și Elena Barb. Longin Hossu și soția, Deva. Harșian, Sibiu. Familia Leonțiu, Cluj.

Dr. Rațiu și familia, Sibiu: Adânc întristați de moartea iubitelui vostru soț și neuitatului nostru amic, rugăm să primiți sincerele noastre condolențe.

Mihail Mihailaș, Bistrița. Pop de Busești. Familia Dejenariu, Făgăraș. Dr. Ilea și familia, Cluj. Familia Dr. Mihail, Dej. Familia Mazuchi, Brașov. Dr. Colbasi, Dr. Moldovan, Orăștie, Maria și Ioan Mihaiu, Orăștie.

Dr. Hossu, Murēș-Oșorhei: De lângă patul durerilor tatălui meu trimit condolențe sincere.

Eufemia Caian, Roșia. Reprezentanta comunei Roșia-de-munte. Dr. Vuia, Arad. Familia Isacu, Cluj. Familia Neșțurțu, Blaj. Familia Pop, Nyiregyháza. Zoe și Simeon Demian, Brașov. Protopopul Droc și soția, Mărcurea. Papiu, Sibiu. Dr. Moga, Musteșiu, Alba-Iulia. Locotenentul Papp și soția, Sibiu. Dr. Șenchea și soția, Făgăraș. Lazarian, București.

Candin David, Aurel și Pamfil Cioban, Ioan Jantea, Vasile Stan, Simeon David, Victor Nemes, Camil Velican, Budapesta.

Adânc mișcați de știrea morții fruntașului Munților-Apuseni, ca și ai aceluși ținut ne alăturăm dohului d-voastre, căci pierdere lui e și a noastră!

Oncu, Arad: Un popor jlește împreună cu d-voastră pe cel mai de model soț, poporul pe cel mai brav fiu, ear' eu pe cel mai bun naș și prieten.

Și alte multe scrisori au trimis, între alții:

Ioan Popoviciu și soția, Sibiu. Stefan Stroia și soția Elena, Sibiu. Alexiu Pop, avocat. Iosif Șterea Șulțiu, Sibiu. Dr. Victor Colceriu, M.-Lăpoș. Ioan Tudescu, Bucium. Iosif Roman, Alba-Iulia. Isidor Botnariu, Roșia-montană. Iuliu Barđoși, Sibiu. Dr. Nicola, Ciocova. »Patria» din Blaj. G. Precep, profesor Blaj. Elena și Pantaleon Lucăța, Sibiu. Ioachim Tolean, preot, Micești. Maleiu Nicola, avocat Abrud. Ioan Popoviciu, sublocotenent. Dr. Basiliu Preda, avocat, Cămpeni. Zanathy Gabor, jude regesc Alexandru Velican, avocat, Alba-Iulia. Dr. P. Rotariu, avocat, Timișoara. Ioan Gerasim, Alba-Iulia. Basiliu Podobaș, Cluj. Dr. D. P. Barcianu, profesor, Sibiu. Petru Pipos, jude la tabla regescă, Sibiu, etc. etc.

Dar' ori-cât de multe ar fi mângâierile, nu pot umple golul lăsat în inimi. Dee Dumnezeu, ca să vină bărbatul destinat a-i umple locul.

Panama din Arad, cea mică, s'a terminat deocamdată prin sentența judecătorească de Sămbătă. Băcs Nándor, fostul cassar al oficiului de dare este osândit la nouă ani de temniță, contabilul Király Géza a șese ani de temniță, cafegful Scheinberger Moritz la șese ani de temniță, computându-li-se în pedeapsă câte trei ani și trei zile din timpul ce l-au petrecut în arestul preventiv. Al patrulea osândit e agentul Tenner Rudolf, care a scăpat cu un an de temniță. Acusații Bogdár Pál, Nicolae, Prodanovici Kovács Pál (apărăți de avocatul Dr. Stefan C. Pop) și Berczy Alajos, fosti oficiali subalterni la oficiul de dare din Arad, s'unt achitați. Asupra controlorului Czegledy, tribunalul va judeca după însănetosarea lui. Cei patru osândiți au să restituie erarului banii defraudați în sumă de 95.066 fl. și speșele procesuale și de temniță.

Producțiune teatrală s'a dat cu frumos succes în Hodac, din partea inteligenței de acolo în 1 Mai st. n., în scopul, ca din venitele producțiunii să se înființeze o bibliotecă populară. S'a declamat și poesia »Noi vrem pământ».

Tribuna Literară.

G. Gr. Cantacuzino.

— Note biografice. —

Dl Gheorghe Gr. Cantacuzino, șeful guvernului și al partidului conservator din România, s'a născut la București, în Septembrie 1837. Este fiul marelui vornic Gr. Cantacuzino, și al d-nei Alexandrina Cantacuzino, născută Crețulescu.

Studiile toate și-lea făcut la Paris, unde și-a luat licența în drept, apoi doctoratul.

La 1862, în vîrstă de douăzeci și cinci de ani, s'a întors în țară și a intrat în magistratură ca judecător la tribunalul Ilfov. Fu numit apoi consilier la curtea de apel și rămase în această funcțiune până la 4 Mai 1864, când în urma loviturii de stat își dete demisia motivată.

La 1866, după abdicarea Principei lui Cuza, dl G. Gr. Cantacuzino reintră în magistratură ca presedinte al curții de apel din București. În același an județul Prahova îl alege membru al constituantei. Prim-ministru, cel dintâiu al Principelui Carol, era pe atunci Lascar Catargiu. Dl G. Gr. Cantacuzino fu numit în comitetul însărcinat cu elaborarea constituției. Solidele cunoștințe juridice ale dlui Cantacuzino, spiritul său pătrunzător și larg, contribuiră în bună măsură să deie constituției noastre caracterul ei atât de liberal și de democratic.

După un an dl Cantacuzino părăsi magistratură și intră în viața politică: două județe, Prahova și Brăila, îl aleseră în același timp reprezentant al lor în parlament. Dl Cantacuzino optă pentru județul Prahova și-i dete demisia din funcția de presedinte al Curței de apel.

La 1869 cetățenii bucureșteni îl pun în fruntea comunei. Deși a stat numai puțină vreme primar, trecerea dlui Cantacuzino pe la primărie a fost de un însemnat folos pentru capitală.

La 24 Ianuarie 1870 dl Cantacuzino părăsi primăria pentru a intra în minister. Luă portofoliul justiției în cabinetul de sub presidenția principelui Dimitrie Ghica, dar' peste opt zile demisionă.

În același an, la 21 Aprilie, dl Cantacuzino ocupă portofoliul lucrărilor publice în cabinetul de sub presidenția lui Manolache Costache, și rămase în această demnitate până la 18 Decembrie 1870.

La 1873 dl Cantacuzino făcu parte din cabinetul de sub presidenția lui Lascar Catargiu, ca ministru al lucrărilor publice.

În Ianuarie 1875 trecu la ministerul de finanțe, dar' la sfîrșitul lunii își dete demisia din minister.

Retras cîtva timp din politica militantă, dl Cantacuzino și-a consacrat timpul explotării sistematice a vastelor sale domenii. Cu mijloacele financiare de cari dispunea, unite cu marea sa pricepere în toate chestiunile economice, dl Cantacuzino a lucrat și în această direcție nu numai pentru inte-

reșele d-sale proprii, ci pentru ridicarea României pe tărîmul industrial și economic, dând pildă tuturor de mijloacele cu care se poate consolida, prin muncă inteligentă și neobosită, bogăția economică a țerei. Marea uzină pentru industria petrolului, ridicată de dl Cantacuzino pe proprietatea d-sale Drăgăneasa, va servi pururea de model stabilimentelor industriale din țară.

Dl G. Gr. Cantacuzino a fost ales în toate legislaturile, chiar și în opoziție, ca reprezentant al județului Prahova, când la cameră, când la senat. În anii 1889—1890 a fost presedinte al camerei.

La alegerea din 1892 colegiul I de Ilfov îl trimise ca reprezentant în senat. Fu ales presedinte al senatului și ocupă această demnitate până în 1895, când curțile legiuitoare fură disolvate.

La 1896, într'o alegere parțială, dl G. Gr. Cantacuzino fu ales din nou senator al județului Prahova.

Sunt numeroase actele cari vorbesc de filantropia dlui G. Gr. Cantacuzino și de dragostea sa pentru țară.

În 1877, cu prilejul războiului, iubirea pontru țară a dlui Cantacuzino s'a manifestat într'un mod care îi asigură pe vece recunoștința țerei. Între altele, dl Cantacuzino a dăruit produse de o valoare considerabilă și a fundat spitalul din Prahova, unde d-na Ecaterina Cantacuzino, soția d-sale și doamna Moruzi, sora d-sale, îngrijeau de raniți cu acea sollicitudine care a afirmat pretutindeni patriotismul femeiei române. Se mai amintim că marina română a primit un dar din partea dlui Cantacuzino, o salupă.

Toate aceste fapte și câte altele despre care nu e locul să vorbim, laudă marile calități ale dlui G. Gr. Cantacuzino, care va fi un demn urmaș al lui Lascar Catargiu în conducerea partidului conservator și a carului statului român.

Cantacuzineștii derivă dintr'o veche familie nobilă franceză Valois, a cărei genealogie cunoscută începe pe la anul 800 după Christos.

Până la anul 1304 familia aceasta purta numai numele de Valois. La această dată găsim pe cel dintâiu descendent Mihail, care adăugă pe lângă numele de Valois, pe acela de Cantacuzene. El se însurase cu Petronela, fiica lui Vladislav, regele Poloniei.

La 1341 găsim pe Împăratul Bizanțului Ioan Cantacuzene, însurat cu Irina, fiica protostatorului Andronic Assan, fiul lui Ioan Assan, regele Bulgariei, care cel dintâiu se desface de numele Valois și păstrează numai pe acela de Cantacuzene.

La 1633 a venit în Valachia Const. Cantacuzene, însurat cu Elena, fiica vodului Șerban Basarab. Din acesta se trag Cantacuzineștii din Valachia.

Trei domni a dat familia Cantacuzineștiilor în România și anume: Șerban, fiul postelnicului Constantin, (Valachia 1675); Dimitrie, nepotul celui dintâiu, (Moldova 1674) și Stefan, fiul stolnicului Constantin (Valachia 1714). (»Epoca»).

INFORMAȚIUNI.

»Convorbiri literare» a început să publice (în nr. 3 și 4) interesante scrisori de ale frunțașilor nostri conducători dela 1850: Nic. Bălășescu, Barțiu, Gavr. Munteanu, Sora Noac, și alții. Dl T. Măiorescu face un bun serviciu publicând aceste scrisori.

Sosiți în Sibiu.

La 8 Mai n. 1899.

Hotel »Impăratul Romanilor»: Medean din Sebeșul-săses, Furdul din Cămpeni, Dan din Făgăraș, Meșianu din Zernești, Voina din Brașov, protopopi; Dr. Blaga, profesor din Brașov; Orbonaș, pretor din Orăștie; cav. de Hübner din Budapesta, Teșanu din Căneni, Wassermann din Iași, ingineri; Dr. Miha din Orăștie, Dr. Preda cu soția din Cămpeni, Dr. Weiss din Cluj, advocați; Spitzer din Budapesta; Fränkl din Viena, comercianți; Contele Bethlen, comitesuprem din Deva; Dr. Spanner, medic de ștab din Tîrgul-Murēșului; Demianu, avocat; Nemes, notar public, din Brașov; Hertzny cu soția, propretor din Făgăraș; Klein, din Viena, Kraus, Nagy, din Budapesta, comercianți.

Hotel »Neurivier»: Lahovari din București, d-na Adamovici cu familia din Abrud, privatieri; Coltofean din Breje; Danșiu din Ofenbaia, protopopi; Moga, arhitect din București; Dévany, consilier minist. din Budapesta; baron Nopcia, Wallenstein, proprietari din Sănel; Rivea cu fiica, voiajor din Oppenheim; Iorgu, profesor din București; Martini, învățator din Petrifalău; Kluge, comerciant din Berlin.

Hotel »Meltzer»: Gheaja din Hațeg, Stanca din Petroșeni, Păcurariu din Ilia, Rogescu din Cluj, Monda din Bistrița, Damian din Brad, protopresbiteri; Bărsan, deputat din Hațeg; Farcas din Dej; Popp din Baia-de-Cris, advocați; Voda, Triff, oficiali din Cluj; Dămila, primar din Hunedoara.

Hotel »Habermann»: Ledera, oficial din Budapesta.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: V H Dressandt

